

EDUSKUNNAN VASTAUS 248/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi alueiden kehittämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi alueiden kehittämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 146/2009 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 22/2009 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraava lausuman:

Eduskunta edellyttää hallituksen tarkkaan seuraavan maakunnan liittojen yhteistoimintajärjestelyjä ja niiden toivuutta sekä ryhtyvän välittömästi toimenpiteisiin maakunnan liittojen yhteistyötä haitallisesti rajoittavien esteiden poistamiseksi, mikäli tällaisia esteitä ilmenee yhteistoiminnassa, jota tehdään alueella, joka poikkeaa alueiden kehittämisestä annettavan lain 11 §:ssä tarkoitetusta yhteistoiminta-alueesta.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

alueiden kehittämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on vuorovaikutukseen ja verkostoitumiseen perustuva alueiden kehittämisen järjestelmä, joka luo edellytykset eri alueiden tasapainoiselle kehittymiselle ja kestäväan kehitykseen perustuvalla hyvinvoinnilla ja taloudellisella kasvulla.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan alueiden kehittämiseen, alueiden kehittämistä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun ja toimeenpanoon sekä niiden yhteensovittamiseen ja seurantaan.

Euroopan yhteisön rakennerahastoista osarahoitettavien ohjelmien toimeenpanoon ja rakennerahastojen rahoituksen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden hallinnointiin sovelletaan, mitä rakennerahastolaissa (1401/2006) tai muussa laissa säädetään.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *alueella* maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita;
- 2) *alueellisilla rakennerahasto-ohjelmilla* Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavia alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitetta ja Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta koskevia toimenpideohjelmia ja teknisen avun toimenpiteitä;
- 3) *rakennerahastovaroilla* Euroopan yhteisön komission Euroopan yhteisön talousarviosta Suomelle myöntämiä rakennerahastojen varoja.

4 §

Alueiden kehittämisen tavoitteet

Alueiden kehittämisen tavoitteena on:

- 1) vahvistaa alueiden kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä;
- 2) edistää taloudellista tasapainoa ja elinkeinotoiminnan kehitystä;
- 3) edistää kestävä työllisyyttä;
- 4) vähentää alueiden välisiä ja sisäisiä kehityseroja sekä parantaa niiden omia vahvuuksia ja erikoistumista;
- 5) edistää väestön hyvinvointia ja osaamista sekä alueiden kulttuuria;
- 6) parantaa elinympäristön laatua ja kestävä alue- ja yhdyskuntarakennetta.

5 §

Vastuu alueiden kehittämisestä

Vastuu alueiden kehittämisestä on kunnilla ja valtiolla sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta maakunnassa vastaa maakunnan liitto aluekehittämismääräyksinä. Maakunnan liitto on kuntayhtymä, jossa alueen kuntien on oltava jäseninä.

6 §

Alueiden kehittämisen suunnittelu

Maakunnan liitto laatii maakunnan alueiden kehittämistä varten maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 25 §:ssä tarkoitetun maakuntasuunnitelman ja maakunnan kehittämisen lähivuosien tavoitteet osoittavan maakuntaohjelman. Lisäksi alueiden kehittämistä varten laaditaan Euroopan yhteisön alueellisia rakennerahasto-ohjelmia.

Valtioneuvosto päättää valtakunnallisista alueiden kehittämistavoitteista. Tavoitteiden tarkentamiseksi ja toteuttamiseksi voidaan laatia erityisohjelmia ja periaatepäätöksiä. Alueiden kehittämisen kannalta keskeiset ministeriöt määrittelevät hallinnonalaansa varten alueiden kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet osana hallinnonalaansa suunnittelua.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen suunnitelmien ja ohjelmien toteuttamista voidaan rahoittaa valtion talousarvion rajoissa.

2 luku

Viranomaiset ja toimielimet

7 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa valtakunnallisten alueiden kehittämistavoitteiden valmistelusta sekä maakuntaohjelmien ja muiden tämän lain mukaisten ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta, seurannasta ja arvioinnista yhteistyössä ministeriöiden, maakunnan liittojen ja muiden alueiden kehittämisen kannalta keskeisten tahojen kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi antaa ohjeita maakunnan liitoille maakuntaohjelman ja muiden tämän lain mukaisten ohjelmien valmistelusta, toimeenpanosta, seurannasta ja arvioinnista.

8 §

Alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta

Alueiden kehittämistä ja sitä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista, ennakointia, seuranta ja arviointia varten työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimii alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tehtävänä on erityisesti:

1) sovittaa yhteen kansallisten alueiden kehittämistä koskevien tavoitteiden ja ohjelmien, rakennerahastojen, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (*maaseuturahasto*) ja Euroopan kalatalousrahaston (*kalatalousrahasto*) ohjelmien toteuttamista;

2) seurata sekä kansallisten alueiden kehittämisohjelmien että rakennerahasto-ohjelmien tuloksellisuutta sekä arvioida niiden vaikuttavuutta ja raportoida niiden edistymisestä työ- ja elinkeinoministeriölle.

Lisäksi alue- ja rakennepolitiikan neuvottelukunta voi tehdä ehdotuksia yhteensovituksen ja vaikuttavuuden parantamiseksi työ- ja elinkeinoministeriölle sekä rakennerahastolain 7 ja 27 §:n mukaisille hallintoviranomaisille ja 25 §:n mukaisille seurantakomiteoille.

Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan ja määrää sen puheenjohtajan. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää neuvottelukunnan jäsenistön muutoksista.

Neuvottelukunnan kokoonpanosta, toimikaudesta ja tarkemmista tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Yhteistyöryhmät

Tässä laissa tarkoitettujen erityisohjelmien, periaatepäätösten ja muiden aluepoliittisesti merkittävien kokonaisuuksien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista sekä ennakointia, seuranta ja arviointia varten voidaan asettaa yhteistyöryhmiä. Yhteistyöryhmissä ovat edustettuina ministeriöt ja sellaiset oikeushenkilöt, joilla on huomattava merkitys alueiden ke-

hittämisessä. Valtioneuvosto asettaa yhteistyöryhmät ja määrää niiden puheenjohtajat. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää yhteistyöryhmän jäsenistön muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteistyöryhmien kokoonpanosta ja tehtävistä sekä säätää niiden toimikaudesta ja työskentelytavoista.

10 §

Maakunnan liiton tehtävät

Maakunnan liitto:

1) vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja toimii tällöin yhteistyössä valtion viranomaisien kanssa;

2) vastaa maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman laatimisesta ja hyväksyy ne;

3) valmistelee maakuntaohjelman perusteella vuosittain maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja muiden maakuntaohjelman rahoittamiseen osallistuvien kanssa, hyväksyy sen sekä neuvottelee suunnitelman toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden ja määrärahojen kohdentamisesta toimeenpanoon osallistuvien aluehallintoviranomaisten tulosohtauksen ja muiden tahojen vastaavien menettelyjen yhteydessä;

4) osallistuu valtion aluehallintoviranomaisten strategiseen suunnitteluun ja ohjaukseen alueen kehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;

5) vastaa alueellisia rakennerahasto-ohjelmia koskevien ohjelmaehdotusten laatimisesta maakuntaa varten;

6) vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoinnin yhteensovittamisesta ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelusta osana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnittelua, vastaa liikennejärjestelmäsuunnitelman, lukuun ottamatta Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa, sekä alueellisten laaja-alaisen luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen

suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan suunnittelun kanssa;

7) laatii kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien hanke-esitysten kiireellisyysjärjestyksen;

8) asettaa alueelliset taidetoimikunnat ja lii-kuntaneuvostot;

9) edistää julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa (223/2007) tarkoitettua yhteis-palvelua alueellaan;

10) edistää kuntien ja maakuntien välistä yh-teistyötä;

11) edistää yhteistyötä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja alueiden kehittämisen kannalta keskeisten julkis- ja yksityisoikeudel-listen oikeushenkilöiden kanssa;

12) vastaa ennakoinnin yhteensovittamisesta maakunnassa, arvioi ja seuraa maakunnan ja sen osien kehitystä;

13) hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä;

14) hoitaa muut sille tässä laissa säädetty teh-tävät.

Niiden maakunnan liittojen, joihin kuuluu sekä yksikielisiä että kaksikielisiä kuntia, on pe-rustettava toimielin maakunnan kielellisten pal-velujen kehittämiseksi.

11 §

Maakunnan liittojen yhteistoiminta-alueet

Maakunnan liittojen yhteistoiminnan järjestä-miseksi maa jaetaan maakuntien yhteistoiminta-alueisiin siten kuin tässä laissa säädetään. Maa-kunnan liitto voi kuulua 12 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta vain yhteen yhteistoiminta-alu-eseen.

Maakunnan liittojen yhteistoiminta-alueen on muodostettava toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukainen kokonaisuus yhteistoi-minnan kohteena olevien tehtävien hoitamisek-si. Yhteistoiminta-aluejako tulee ottaa huomi-oon muodostettaessa sellaisten elinkeino-, lii-kenne- ja ympäristökeskusten toimialueita, jois-sa hoidetaan kaikkia keskuksen toimialaan kuu-luvia tehtäviä.

12 §

Yhteistoiminnassa hoidettavat tehtävät

Maakunnan liittojen yhteistoiminnan piiriin kuuluu sellaisten 10 §:ssä tarkoitettujen tehtä-vien käsittely ja niitä koskeva päätöksenteko, jotka:

1) ovat alueen pitkäjänteisen kehittämisen kannalta merkittäviä;

2) sisältyvät maakuntaohjelmiin ja niiden to-teuttamissuunnitelmiin tai muihin alueiden ke-hittämiseen merkittävästi vaikuttaviin suunnitel-miin; sekä

3) koskevat koko yhteistoiminta-aluetta.

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakun-nan liittojen jäsenkunnat voivat yhtäpitävin pää-töksin tai perussopimuksessa antaa muitakin alueiden kehittämiseen tai maakunnan suunnit-teluun liittyviä tehtäviä yhteistoiminnassa käsi-teltäviksi ja päätettäviksi.

13 §

Yhteistoiminta-alueen päätöksenteon järjestä-minen

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakun-nan liittojen jäsenkuntien on sovittava yhteistoi-minnan piiriin kuuluvien asioiden käsittelyn ja päätöksenteon järjestämisestä joko siten, että päätösvaltaa käyttää maakunnan liittojen yhtei-nen toimielin, tai siten, että päätösvaltaa käyttä-vät maakunnan liitot yhtäpitävin päätöksin.

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakun-nan liittojen on sovittava yhteistoiminnassa kä-siteltävien ja päätettävien asioiden valmistelus-ta ja sitä koskevasta vastuista.

14 §

Maakunnan liittojen yhteinen toimielin ja sen valitseminen

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakun-nan liittojen valtuustot asettavat yhteisen toimi-elimen ja valitsevat siihen jäsenet, jos 2 momen-tissa tarkoitettussa yhteistoimintasopimuksessa niin määrätään. Muussa tapauksessa yhteistoi-

minta-alueeseen kuuluvat maakunnan liiton jäsenkunnat asettavat yhteisen toimielimen ja valitsevat siihen jäsenet samassa yhteydessä ja samaa menettelyä käyttäen kuin ne valitsevat edustajansa maakunnan liittojen valtuustoon. Toimielimessä edustettuina olevien ryhmien ääniosuuksien tulee valittaessa vastata jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kunnallisvaaleissa saamaa ääniosuutta yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakunnan liittojen jäsenkuntien alueella vaalilaissa (714/1998) säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Jos 1 momentissa tarkoitettu yhteinen toimielin päätetään valita kesken kunnallisvaalien mukaan määräytyvän toimikauden, yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakunnan liittojen valtuustot valitsevat sen jäsenet ensimmäisen kerran.

Yhteisen toimielimen jäsenten lukumäärästä ja äänivallan perusteista, toimielimen muista kuin laissa säädetyistä tehtävistä sekä muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista sovitaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien yhteistoimintasopimuksessa. Sopimuksen hyväksymisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalain (365/1995) 79 §:n 1 momentissa säädetään kuntayhtymän perussopimuksesta.

15 §

Yhteistoiminnasta sopiminen ja siihen velvoittaminen

Suunnitellulla yhteistoiminta-alueella olevien maakunnan liittojen jäsenkuntien on sovittava 11—14 §:ssä tarkoitetuista asioista viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2010.

Jos maakunnan liittojen jäsenkunnat eivät sovi yhteistoiminnan järjestämisestä edellä tarkoitettussa määräajassa, valtioneuvosto voi velvoittaa yhteistoiminta-alueen maakunnan liitot ja niiden jäsenkunnat aloittamaan yhteistoimintaa koskevat neuvottelut ja samalla määrätä yhteistoiminnan käynnistämiseksi välttämättömistä asioista. Valtioneuvoston määräys on voimassa siihen asti, kunnes yhteistoiminta-alueeseen

kuuluvien maakunnan liittojen jäsenkunnat pääsevät sopimukseen yhteistoiminnasta.

Jos 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuja yhtäpitäviä päätöksiä ei saada maakunnan liitoissa tehtyä ja siitä on merkittävää haittaa valtion ja kuntien väliselle yhteistyölle alueiden kehittämisessä, valtioneuvosto voi velvoittaa jäsenkunnat edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun yhteisen toimielimen perustamiseen.

16 §

Maakunnan liittojen muu yhteistyö

Maakunnan liitot voivat sopia yhteistyöstä muita kuin 12 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä koskevissa asioissa, jos se on 10 §:n 1 momentin mukaisten tehtävien asianmukaisen hoidon kannalta tarpeellista.

17 §

Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakunnassa on alueen kehittämiseen vaikuttavien toimenpiteiden ja rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanon yhteensovittamista varten maakunnan yhteistyöryhmä.

Maakunnan liiton hallitus asettaa yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmässä on oltava tasapuolisesti edustettuina:

- 1) maakunnan liitto ja sen jäsenkunnat sekä Lapin maakunnassa lisäksi saamelaiskäräjät;
- 2) ohjelmaa rahoittavat valtion viranomaiset ja muut valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot;
- 3) alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot, kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt, sekä muut kansalaisyhteiskuntaa edustavat tai ympäristöjärjestöt ja sukupuolten tasa-arvoa edistävät järjestöt.

Maakunnan liiton ja sen jäsenkuntien edustajat valitaan valtuuston toimikaudeksi ja saamelaiskäräjien edustus saamelaiskäräjien toimikaudeksi. Edustajat ja heidän henkilökohtaiset varaedustajansa nimetään 2 momentissa tarkoitettujen tahojen ehdotuksesta.

Maakunnan liiton hallitus nimeää yhteistyöryhmälle puheenjohtajan, jonka tulee olla kuntalaissa tarkoitettu luottamushenkilö, sekä 2 momentissa tarkoitettujen osapuolten ehdotuksesta kolme varapuheenjohtajaa, joiden tulee olla yhteistyöryhmän jäseniä.

Yhteistyöryhmä voi asettaa maaseutujaoston maaseuturahastosta rahoitettavien toimenpiteiden alueellista tarkastelua ja muihin alueellisiin toimenpiteisiin tapahtuvaa yhteensovitusta varten. Jaoston puheenjohtajana toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustaja. Maaseutujaoston tarkemmista tehtävistä ja kokoonpanosta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Yhteistyöryhmä voi asettaa lisäksi muita jaostoja yhteistyöryhmässä käsiteltävien asioiden valmistelua varten sekä kutsua yhteistyöryhmään asiantuntijoita.

18 §

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

Maakunnan yhteistyöryhmä:

- 1) sovittaa yhteen alueiden kehittämisen strategista kokonaisuutta;
- 2) käsittelee maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman;
- 3) käsittelee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja tarvittavilta osin aluehallintoviraston esitykset strategiseksi tulostavoiteasiakirjaksi;
- 4) sovittaa yhteen maakuntaohjelman ja 24 §:ssä tarkoitettujen erityisohjelmien toteuttamista ja rahoitusta;
- 5) käsittelee rahoituksen myöntävän ministeriön, sen hallinnonalan viranomaisen tai muun toimijan taikka maakunnan liiton valmistelemia aluekehityksen kannalta merkittäviä hankkeita ja antaa niistä lausunnon rahoituksen myöntäville taholle; yhteistyöryhmässä käsiteltävät hankkeet määritellään tarkemmin työjärjestyksessä niin, että liikesalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja sisältäviä yrityshankkeita ei voida käsitellä yhteistyöryhmässä;
- 6) voi hoitaa myös muita alueen kehittämiseen vaikuttavia ja rakennerahasto-ohjelmien

toimeenpanon ja toimenpiteiden yhteensovittamista koskevia tai niihin liittyviä tehtäviä, joista määrätään tarvittaessa tarkemmin työjärjestyksessä, jollei kyseisiä tehtäviä ole säädetty muiden viranomaisten tehtäväksi.

Maakunnan yhteistyöryhmä hoitaa lisäksi rakennerahastolain 21 §:ssä säädetty tehtävät.

19 §

Maakunnan yhteistyöryhmän jäsenten asema

Maakunnan yhteistyöryhmän ja sen asettaman jaoston jäsenen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Jäsenistä on voimassa, mitä kuntalain 32 b §:ssä, 33 §:ssä, 34 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 36—41 §:ssä ja 43 §:ssä säädetään luottamushenkilöistä. Maakunnan liittoon pysyväisluonteisessa palvelussuhteessa oleva henkilö voidaan kuitenkin valita yhteistyöryhmän jäseneksi.

Edellä 17 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuille edustajille maksettavista palkkioista ja ansionmenetykskorvauksista sekä matkakustannusten ja muiden heille tehtävän hoitamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta on voimassa, mitä kuntalain 42 §:ssä säädetään luottamushenkilöistä. Mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitetuille edustajille maksettavista palkkioista ja korvauksista vastaa taho, jota jäsen edustaa.

20 §

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö

Maakunnan yhteistyöryhmällä on sihteeristö. Siinä ovat edustettuina 17 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa mainitut viranomaiset. Maakunnan yhteistyöryhmä päättää sihteeristön kokoonpanosta siten, että viranomaiset tulevat tasapuolisesti edustetuiksi.

Sihteeristön tehtävänä on hoitaa yhteistyöryhmän asioiden valmistelu-, esittely- ja täytäntöönpanotehtäviä.

Sihteeristön tehtävänä on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, yhteensovittamista varten tarkastella ja seurata maakunnan alueella valmisteltavia kansallisesti rahoitettuja sekä rakennerahasto-ohjelmien, maaseuturahaston ja kalatalousrahaston hankkeita ja raportoida niistä yhteistyöryhmälle.

21 §

Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteko ja hallintomenettely

Jollei jäljempänä toisin säädetä, päätöksenteosta ja hallintomenettelystä maakunnan yhteistyöryhmässä on voimassa, mitä kuntalain 50, 54 ja 55 §:ssä sekä 57—62 §:ssä säädetään. Muilta osin yhteistyöryhmän hallintomenettelyyn sovelletaan hallintolakia (434/2003).

Maakunnan liitto vahvistaa yhteistyöryhmän hyväksymän maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksen, jossa määrätään asian valmistelusta, esittelystä ja päätöksenteosta yhteistyöryhmässä, jaostojen perustamisesta, kokoonpanosta sekä niiden tarkemmista tehtävistä. Muutoin työjärjestyksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään johtosäännöstä.

Yhteistyöryhmän on pyrittävä päätöksenteosaan yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, päätökseksi tulee mielipide, jota kaksi kolmannelle äänestäneistä on kannattanut.

Edellä 18 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa asiassa rahoittajataho ei voi myöntää hankkeelle rakennerahaston tukea, jos yhteistyöryhmä ei ole hanketta puoltanut. Yhteistyöryhmän myönteinen lausunto ei kuitenkaan sido rahoittajatahoa, jos siihen on painavia syitä. Jos rahoittajataho aikoo yhteistyöryhmän myönteisestä lausunnosta huolimatta tehdä siitä poikkeavan rahoituspäätöksen, sen tulee antaa yhteistyöryhmälle tästä tieto ja perustelut painavista syistä. Yhteistyöryhmän kannanottoa koskeviin päätöksiin ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

3 luku

Ohjelmatyö

22 §

Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet

Valtioneuvosto päättää määräajaksi valtakunnallisista alueiden kehittämistavoitteista eri hallinnonalojen ja maakuntien alueiden kehittämisen tavoitteiden suuntaamiseksi ja sovittamiseksi yhteen. Valtioneuvoston päätös sisältää aluekehittämisen tavoitteet ja kehittämistoimenpiteiden painopisteet valtioneuvoston toimikaudeksi. Päätöksessä määrätään lisäksi ne ministeriöt, joiden tulee suunnitella hallinnonalaansa toimintaa alueellisen kehityksen edistämiseksi. Päätöksessä määritellään alueiden kehittämistavoitteita osaltaan toteuttavat erityisohjelmat ja periaatepäätökset.

Viranomaisten tulee ottaa huomioon valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet, edistää niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia alueiden kehittämisen kannalta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtakunnallisten alueiden kehittämistavoitteiden sisällöstä ja säätää niiden seurannasta.

23 §

Hallinnonaloittainen alueiden kehittäminen

Edellä 22 §:n 1 momentissa tarkoitettut ministeriöt laativat valtakunnallisten alueiden kehittämistavoitteiden perusteella hallinnonaloilleen määräajaksi aluestrategian osana hallinnonalan suunnittelua. Aluestrategiassa määritellään hallinnonalan alueiden kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet sekä periaatteet toimenpiteiden alueellisesta kohdentamisesta ja rahoituksesta ottaen huomioon maakuntien kehittämisen tavoitteet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä aluestrategian sisällöstä sekä säätää aikataulusta ja noudatettavasta menettelystä.

24 §

Erityisohjelmat

Valtakunnallisten alueiden kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi voidaan laatia määräaikaisia erityisohjelmia. Ohjelmat hyväksyy valtioneuvosto.

Erityisohjelmien alueellista toimeenpanoa koskevia ohjelmaesityksiä voivat laatia alueen julkis- ja yksityisoikeudelliset yhteisöt ja säätiöt. Alueelliset ohjelmaesitykset on sovitettava yhteen maakuntaohjelmien kanssa. Alueelliset ohjelmat hyväksyy asianomainen ministeriö tai maakunnan liitto.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä erityisohjelmien tavoitteista ja säädetään niiden sisällöstä sekä niitä valmisteltaessa, toimeenpantaessa, seurattaessa ja arviotaessa noudatettavasta menettelystä.

25 §

Maakuntaohjelma

Maakunnan liitto laatii määräaikaisen maakuntaohjelman. Se sisältää maakunnan mahdollisuuksiin, tarpeisiin ja erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, maakunnan kehittämisen kannalta keskeisimmät hankkeet ja muut olennaiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ja suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi sekä tarvittaessa määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista. Lapin maakunnassa maakuntaohjelmaan sisältyy saamelaiskulttuuria koskeva osa.

Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon maakuntasuunnitelma, valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet, hallinnonaloittaiset aluestrategiat ja maakuntaa koskevat muut tässä laissa tarkoitetut ohjelmat. Maakuntaohjelma on laadittava siten, että varmistetaan sen vaikuttavuus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategiseen suunnitteluun ja ohjaukseen.

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen sekä muiden

vastaavien tahojen kanssa. Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskevan osan valmistelee saamelaiskäräjät. Maakuntaohjelma laaditaan kunnanvaltuustojen toimikausittain neljäksi vuodeksi. Maakuntaohjelman hyväksyy maakunnan liiton ylin päättävä toimielin. Maakuntaohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa.

Viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelmat ja niiden toteuttamissuunnitelmat, edistää niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluekehitykseen sekä huolehtia, ettei toimenpiteillä vaikeuteta niiden toteuttamista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maakuntaohjelman sisällöstä sekä sitä laadittaessa noudatettavasta menettelystä ja aikataulusta.

26 §

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma

Maakunnan liiton johdolla valmistellaan vuosittain maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma. Se sisältää ehdotuksen maakuntaohjelman ja erityisohjelmien toteuttamisen kannalta keskeisiksi hankkeiksi ja muiksi toimenpiteiksi sekä suunnitelman niiden rahoittamisesta. Toteuttamissuunnitelmaa laadittaessa maakunnan liitto valmistelee kuntien kanssa suunnitelman niiden rahoitusosuudesta keskeisten hankkeiden toteuttamiseksi. Toteuttamissuunnitelma valmistellaan yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja muiden maakuntaohjelman rahoittamiseen osallistuvien kanssa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toteuttamissuunnitelman sisällöstä sekä sitä laadittaessa noudatettavasta aikataulusta ja menettelystä.

27 §

Euroopan yhteisön rakennerahasto-ohjelmat

Maakunnan liitot vastaavat alueitaan koskevien Euroopan yhteisön rakennerahastoista rahoitettavia alueellisia rakennerahasto-ohjelmia koskevien ehdotusten laatimisesta. Ohjelmaehdo-

tukset sisältävät rakennerahastoja koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetyt seikat. Ehdotukset valmistellaan yhteistyössä valtion viranomaisten sekä kuntien ja muiden ohjelmien toteuttamiseen osallistuvien julkis- ja yksityisoikeudellisten oikeushenkilöiden kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee yhteistyössä muiden ministeriöiden, maakunnan liittojen sekä muiden ohjelmien toteuttamiseen osallistuvien yhteisöjen kanssa 1 momentissa tarkoitettujen ehdotusten perusteella ohjelmaehdotukset valtioneuvoston käsiteltäviksi. Valtioneuvosto päättää ohjelmaehdotusten antamisesta Euroopan yhteisöjen komission hyväksyttäväksi. Muilta osin ohjelmaehdotuksiin sovelletaan, mitä Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään.

Ohjelmien muuttamisessa noudatetaan, mitä ohjelmia koskevien ehdotusten laatimisesta ja hyväksymisestä säädetään. Ohjelman hallintoviranomainen voi, seurantakomitean annettua sille hyväksyntänsä, tehdä Euroopan komissiolle ehdotuksia sellaisista muutoksista ohjelmaan, jotka eivät ole merkitykseltään huomattavia eivätkä muuta ohjelmalle osoitettavan Suomen kansallisen julkisen rahoituksen kokonaismäärää.

4 luku

Erinäiset säännökset

28 §

Yhteistyösopimus

Tässä laissa tarkoitettujen alueiden kehittämistavoitteiden ja ohjelmien tai suunnitelmien toteuttamiseksi voidaan laatia yhteistyösopimuksia. Niissä voidaan sopia ohjelmaan tai suunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden ja hankkeiden toteuttamisesta. Yhteistyösopimus laaditaan yhteistyössä toimenpiteiden rahoittamiseen osallistuvien kuntien, valtion viranomaisten sekä alueen kehittämiseen osallistuvien oikeushenkilöiden kanssa. Yhteistyösopimus laaditaan määrääjäksi.

Edellä 16 §:ssä tarkoitettusta maakunnan liittojen välisestä yhteistyöstä voidaan myös tehdä yhteistyösopimuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää yhteistyösopimusta laadittaessa noudatettavasta menettelystä.

29 §

Ohjelmien seuranta ja arviointi

Tämän lain mukaisia ohjelmia valmisteltaessa niitä arvioidaan sen mukaan kuin arvioinnista erikseen säädetään.

Ohjelmien toteutumista ja vaikutuksia seurataan ja arvioidaan ohjelmassa määriteltyjen seurantatietojen avulla.

Maakuntaohjelmaa rahoittavat viranomaiset toimittavat maakunnan liitoille maakuntaohjelmien seurantaa koskevat tiedot. Ministeriöt vastaavat hallinnonalansa aluestrategian tavoitteiden toteutumisen seurannasta. Erityisohjelmien seurannasta vastaavat toimivaltaiset ministeriöt.

Maakuntaohjelmien ja erityisohjelmien tavoitteiden saavuttamista, vaikutuksia ja toimenpanoa arvioidaan vähintään kerran ohjelmakauden aikana. Lisäksi erityisohjelmista on ohjelmakauden päätyttyä järjestettävä loppuarviointi. Arvioinnit tekee ulkopuolinen arvioitsija.

Maakuntaohjelman arvioinnista vastaa maakunnan liitto, hallinnonaloittaisten aluestrategioiden arvioinnista vastaa kukin ministeriö ja erityisohjelmien arvioinnista vastaavat toimivaltaiset ministeriöt. Edellä 27 §:ssä tarkoitettujen ohjelmien arvioinnista säädetään erikseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää arvioinnissa ja seurannassa noudatettavista menettelyistä ja käytettävistä tunnusluvuista.

30 §

Lausunto- ja neuvottelumenettely

Viranomaisen on pyydettävä maakunnan liitolta lausunto sellaisista alueen kehittämisen kannalta merkittävistä suunnitelmista ja toimenpiteistä, jotka poikkeavat merkittävästi maakun-

taohjelmasta tai eivät sisälly maakuntaohjelmaan, sekä arvioitava niiden vaikutuksia alueen kehitykseen. Jos viranomainen aikoo poiketa maakunnan liiton lausunnosta, sen on perusteltava poikkeaminen neuvoteltuaan sitä ennen asiasta maakunnan liiton kanssa.

Ennen kuin valtion viranomainen tekee sellaisen valtion paikallis- tai aluehallinnon toimieliimiä, niiden toimialueita tai toimipaikkoja taikka kustakin toimipaikasta saatavia palveluja koskevan päätöksen, joka saattaa heikentää asiakaspalvelun saatavuutta, taikka tekee valtioneuvostolle aloitteen tällaisen päätöksen tekemiseksi, sen on pyydettävä lausunto kunnalta, jota asia koskee. Jos asia koskee kahta tai useampaa kuntaa, lausunto on pyydettävä myös maakunnan liitolta. Jos valtion viranomainen aikoo poiketa lausunnosta, sen on neuvoteltava asianomaisen kunnan ja maakunnan liiton kanssa.

Kunkin ministeriön tulee neuvotella työ- ja elinkeinoministeriön kanssa hallinnonalansa keskushallintoviranomaisten ja liikelaitosten valmistelemista alueelliseen kehitykseen merkittävästi vaikuttavista toimenpiteistä.

31 §

Aluejaot

Valtioneuvosto voi määrätä maan heikoimmin kehittyneet alueet kehittämistarpeiden perusteella I ja II tukialueiksi. Jako tapahtuu pääosin seutukunnittain. Seutukuntajakoa määrättäessä otetaan huomioon ainakin työssäkäynti, asiointi, kuntien välinen yhteistyö ja liikenneyhteydet. Seutukuntajaon vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriö sen jälkeen, kun se on kuullut niitä kuntia ja maakunnan liittoja, joita asia koskee. Määräämis- ja jakamisperusteista tukialueisiin säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvosto voi määrätä äkillisiksi rakennemuutosalueiksi sellaiset alueet, joihin on koh-

distunut voimakkaita työpaikkavähennyksiä tai muita äkillisiä alueen talouteen vaikuttavia seikkoja.

Valtioneuvosto voi saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 14 §:ssä tarkoitettua saaristoasiain neuvottelukuntaa kuuluttuaan määrätä mainitun lain 9 §:n nojalla saaristokunnaksi määrätyn kunnan ja sellaisen muun kunnan saaristo-osan, johon valtioneuvosto on päättänyt sovellettavaksi saaristokuntaa koskevia säännöksiä, sekä pysyvästi asutun, ilman kiinteää tieyhteyttä mantereeseen olevan saaren ja saariryhmän kuuluvaksi I tai II tukialueeseen.

32 §

Muutoksenhaku

Maakunnan liiton tässä laissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalaissa oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta säädetään.

Maakunnan yhteistyöryhmän tai maakunnan liittojen yhteisen toimielimen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta kuntayhtymän päätökseen kuntalaissa säädetään.

33 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2010.

Tällä lailla kumotaan 12 päivänä heinäkuuta 2002 annettu alueiden kehittämislaki (602/2002) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Sovelletamisala

Tätä lakia sovelletaan myönnettäessä tukea työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla alueiden kehittämistä sekä taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lujittamista koskeviin sellaisiin alueellisiin ja valtakunnallisiin ohjelmiin ja hankkeisiin, jotka rahoitetaan valtion talousarvioon otetusta määrärahas-
ta, jollei muusta laista muuta johdu.

Tätä lakia sovelletaan myös Euroopan yhteisön rakennerahastovaroista ja niitä vastaavista kansallisista valtion varoista myönnettävään tukeen, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä tai muusta laista muuta johdu.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *alueella* maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehallintoviranomaisten toimialueita;

2) *alueellisilla rakennerahasto-ohjelmilla* Euroopan yhteisön rakennerahastoista osarahoitettavia alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitetta ja Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta koskevia toimenpideohjelmia ja teknisen avun toimenpiteitä;

3) *rakennerahastovaroilla* Euroopan yhteisöjen komission Euroopan yhteisöjen talousarvios-
ta Suomeen myöntämiä rakennerahastojen varoja;

4) *maakunnan kehittämisrahalla* valtion talousarvioon otettuja yksinomaan kansallisia alueiden kehittämiseen tarkoitettuja määrärahoja;

5) *kansallisella julkisella rahoitusosuudella* rakennerahastovaroja vastaavaa valtion, kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoitusosuutta;

6) *kehittämissankkeella* määräaikaista suunnitelmaan perustuvaa toimintaa, jonka tarkoituksena ei ole tuottaa välitöntä taloudellista etua tuen saajalle;

7) *investoinnilla* rakennuksen tai rakenteen rakentamista, laajentamista, korjaamista ja hankkimista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista.

3 §

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettua tukea koskevia asioita käsittelevät työ- ja elinkeinoministeriö, maakunnan liitot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Työ- ja elinkeinoministeriö, maakunnan liitot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimivat valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina myöntäessään tässä laissa tarkoitettua tukea.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi asettaa varojen osoittamispäätöksessä ehtoja ja antaa ohjeita maakunnan liitoille ohjelmien hallinnoinnista, tuen myöntämisestä, maksamisesta, seurannasta ja valvonnasta.

4 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun tukeen sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä.

5 §

Tuen saajat

Tukea voidaan myöntää julkis- ja yksityisoikeudellisille oikeushenkilöille. Tuki voidaan myöntää useammalle kuin yhdelle tuen saajalle yhteisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen saajista.

2 luku

Tukimenettely

6 §

Työ- ja elinkeinoministeriön myöntämä tuki

Työ- ja elinkeinoministeriö voi käyttää osan maakunnan kehittämisrahaan varatusta määrärahaista useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin ohjelmiin ja hankkeisiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi käyttää osan Euroopan aluekehitysrahaston tai Euroopan sosiaalirahaston varoista ja niitä vastaavista kansallisista valtion varoista valtakunnallisesti merkittäviin hankkeisiin sekä rakennerahasto-ohjelmien tekniseen tukeen.

Tarkemmat säännökset tuen käyttökohteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Maakunnan liittojen myöntämä tuki

Maakunnan liitot voivat myöntää tukea valtion talousarvioon otettujen määrärahojen rajoissa:

1) alueiden kehittämistä ja alueen kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin (*alueellinen kehittämistuki*); kehittämishankkeessa investointien osuus voi olla enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista;

2) käyttöomaisuuden hankkimiseen tai sen muutos- tai parannustöihin perusrakenteen ke-

hittämistä varten (*perusrakenteen investointituki*);

3) opetusministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan kuuluviin Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettaviin alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoite ja Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelman mukaisiin kehittämis- ja investointihankkeisiin.

Maakunnan liitolle voidaan asettaa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja hankkeita koskeva lausuntopyyntövelvoite.

Maakunnan liitot voivat käyttää alueellista kehittämistukea myös maakunnan liiton itse toteuttamiin hankkeisiin.

Tarkemmat säännökset tuen käyttökohteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämä tuki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää Euroopan sosiaalirahaston varoja ja sitä vastaavaa valtion rahoitusosuutta alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitteen ESR-ohjelma-asiakirjan mukaisiin kehittämishankkeisiin työllisyyden edistämiseksi.

Tarkemmat säännökset tuen käyttökohteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Määrärahojen alueellinen jako

Valtioneuvosto päättää valtion talousarvioon varattujen määrärahojen jakamisesta alueittain. Alueellisten rakennerahasto-ohjelmien rakennerahastovarojen ja niitä vastaavan valtion rahoitusosuuden jaossa noudatetaan lisäksi, mitä siitä erikseen säädetään.

10 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Tuen tulee olla perusteltua avustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta ja sillä tulee

olla merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen. Myönnettäessä tukea rakennerahasto-ohjelmaan sisältyvään hankkeeseen tuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että hanke on Euroopan yhteisön lainsäädännön ja ohjelman mukainen.

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmassa tuen myöntämisen yleisenä edellytyksenä on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, että ohjelman toimeenpanoa varten asetettu hallintokomitea on rakennerahastolain (1401/2006) 36 §:n mukaisesti puoltanut hankkeen rahoittamista.

Tuen saajalla tulee olla riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa hanke.

Tuki voidaan myöntää edellytyksellä, että tarvittava rahoitus on osoitettu valtion talousarviossa.

Jos tuki myönnetään perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen antaman komission asetuksen (EY) N:o 1998/2006 mukaisena vähämerkityksisenä tukena, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija antaa tuen myöntävälle viranomaiselle selvityksen hakijalle jo myönnetystä ja maksettusta vähämerkityksisestä tuesta ja että tuen määrä ei ylitä Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädettyä vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää. Jos tukea siirretään 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla, on tuen myöntämisen edellytyksenä, että vastaava selvitys annetaan jokaisen tuettavaan toimenpiteeseen osallistuvan osalta eikä tuen määrä ylitä minkään osallistuvan tahon osalta vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää.

11 §

Tuen siirtäminen toiselle tuettavan hankkeen toteuttamista varten

Jollei jäljempänä toisin säädetä, tuki voidaan myöntää niin, että se voidaan osaksi siirtää toiselle käytettäväksi hankkeen toteuttamista varten. Tuen myöntämisen edellytyksenä on tällöin, että tuen siirtäminen on hankkeen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista ja hankkeen toteuttamiseen osallistuvat tahot täyttävät kyseisen tuen saajaa koskevat edellytykset. Li-

säksi edellytyksenä on, että tuen saaja on ennen tuen myöntämistä varmistanut muiden hankkeen toteuttamiseen osallistuvien kanssa laadittavien sopimuksin tuen myöntämiselle ja maksamiselle asetettujen edellytysten täyttymisen sekä tuen ehtojen noudattamisen. Tuen saaja vastaa kuitenkin edellytysten täyttämistä sekä ehtojen noudattamisesta suhteessa tuen myöntävään viranomaiseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuen siirtoa koskevasta menettelystä.

12 §

Hyväksyttävät kustannukset

Tukea myönnetään hankkeeseen tuen myöntäjän hyväksymän kustannusarvion mukaan tarpeellisten ja määrältään kohtuullisten menojen perusteella. Tuki myönnetään hankkeesta aiheutuviin menoihin, joista on vähennetty hankkeeseen välittömästi kohdistuvat tai liittyvät tulot.

Kustannusten hyväksyttävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, menojen tukikelpoisuutta koskeva kansallinen ja Euroopan yhteisön lainsäädäntö.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hyväksyttävien kustannusten määrästä ja säädetään niiden lajista.

13 §

Tuen määrä

Tuki ei saa kattaa hankkeesta aiheutuvien kustannusten täyttä määrää, ja tuen hakijan tulee itse osallistua hankkeesta aiheutuviin kustannuksiin, jollei siitä poikkeamiseen ole erityisiä syitä. Tuen enimmäismäärään sovelletaan lisäksi Euroopan yhteisön valtioneuvoston päätöksiä.

Myönnettäessä tukea Euroopan yhteisön rakennerahastovaroista rahastojen osuuksien enimmäismääriin sovelletaan, mitä Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään ja mitä hanketta koskevassa rakennerahasto-ohjelmassa määrätään.

Tarkemmat säännökset tuen määrästä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Tuen hakeminen

Tukea tulee hakea kirjallisesti siltä maakunnan liitolta tai elinkeino-, liikenne- tai ympäristökeskukselta, jonka alueella hakijan tuettava toiminta pääasiallisesti sijaitsee. Hakemus on allekirjoitettava. Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelman mukaista Euroopan aluekehitysrahaston tukea haetaan kuitenkin ohjelman hallinto- ja todentamisviranomaisena toimivalta maakunnan liitolta tai ulkomaiselta yhteisöltä. Tukea haetaan työ- ja elinkeinoministeriöltä silloin, kun se toimii tuen myöntäjänä.

Hakemuksesta on käytävä ilmi ainakin hankkeen yhteys ohjelmaan ja riittävät tiedot tuen käyttötarkoituksesta sekä muista seikoista, joita tuen myöntävä viranomainen tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi. Hakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten tuettavaa toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen, ellei se ole jo toiminnan luonteen vuoksi ilmeisen tarpeellonta.

Tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Tuen myöntäminen

Maakunnan liitto päättää tuen myöntämisestä alueellaan. Maakunnan liitto voi päättää tuen myöntämisestä myös toisen maakunnan liiton alueella toteutettavaan hankkeeseen. Maakunnan liitot voivat myös päättää, että ne myöntävät tuen hankkeeseen yhdessä.

Maakunnan liitto voi myöntää hankkeeseen perusrakenteen investointitukena Euroopan yhteisön rakennerahastojen rahoitusosuuden, kun hankkeen kansallinen julkinen rahoitusosuus tulee kokonaan kunnilta. Laajakaistarakentamiseen liittyvissä investoinneissa voi kansalliseen julkiseen rahoitusosuuteen sisältyä myös valtion rahoitusta.

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää kuitenkin 6 §:ssä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 8 §:ssä tarkoitetun tuen myöntämisestä.

Tarkempia säännöksiä tuen myöntämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen mukaisen tuen myöntäminen

Jos Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmassa rakennerahastovarojen rahoitusosuus myönnetään tukena hankkeeseen, johon kansallinen julkinen rahoitusosuus tulee pääasiallisesti muulta valtion viranomaiselta kuin työ- ja elinkeinoministeriöltä, rakennerahastovaroista tulevan rahoitusosuuden myöntämistä koskee soveltuvin osin, mitä kansallisesta julkisesta rahoitusosuudesta tulevasta tuesta säädetään.

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmassa hallinto- ja todentamisviranomaisena toimiva yhteisö myöntää rakennerahastovaroista maksettavan tuen toimenpideohjelman mukaiselle alueelle. Se voi lisäksi 15 §:stä poiketen myöntää ohjelma-asiakirjan mukaisella alueella sijaitsevaan hankkeeseen rakennerahastovaroja vastaavan valtion rahoitusosuuden myös muun maakunnan alueelle, jos ohjelma-alueen maakunnan liitot ovat siitä kirjallisesti sopineet. Niissä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmissa, joissa hallinto- ja todentamisviranomainen toimii toisessa jäsenvaltiossa, ohjelma-alueen maakunnan liitto voi myöntää hankkeeseen rakennerahastovaroja vastaavan valtion rahoitusosuuden myös muun maakunnan alueelle, jos ohjelma-alueen maakunnan liitot ovat siitä kirjallisesti sopineet sekä ulkomaiselle tuensaajalle ohjelma-alueella.

Tarkempia säännöksiä tukea myönnettäessä noudatettavista ehdoista ja menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tukea voidaan myöntää vain tuen hakemisen jälkeen syntyneisiin kustannuksiin. Tukea ei saa käyttää yleisenä toimintatukena.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan tai kehittämisystävälliseen eikä luovuttaa toiselle ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta. Tuen myöntänyt viranomainen voi ennen luovutusta tehdystä hakemuksesta myöntää luvan luovutukseen, jos luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja jos tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen käyttöä koskevista ehdoista.

18 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamista on haettava kirjallisesti tuen myöntävältä viranomaiselta. Maksamisen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Tuki maksetaan takautuvasti hyväksyttävien kustannusten perusteella ennakkoa lukuun ottamatta.

Tarkempia säännöksiä maksamismenettelystä ja määräajoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Erinäiset säännökset

19 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tarkastaa tässä laissa tarkoitettujen tukien myöntämistä, maksamista, käyttöä ja valvontaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön tarkastusoikeuteen hallinto- ja todentamisviranomaisena sekä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toi-

menpideohjelmissa sovelletaan, mitä rakennerahastolaissa säädetään.

20 §

Tuen takaisinperintä

Tuen myöntäneen viranomaisen on määrättävä tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu avustus takaisin perittäväksi, jos:

1) tuen myöntämistä, maksamista tai valvontaa varten on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja taikka tietoja on salattu ja virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisella tai tietojen salaamisella on ollut vaikutusta rahoituksen saamiseen;

2) tuen maksamista tai valvontaa varten on kieltäydytty antamasta tarvittavia tietoja, asiakirjoja tai muuta aineistoa taikka tarkastusta suorittaessa kieltäydytty täyttämästä muita tuen saajalle tarkastuksen suorittamiseksi laissa säädettyjä velvollisuuksia;

3) tukea on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;

4) tuen saaja on olennaisesti laiminlyönyt noudattaa avustuspäätöksessä määrättyjä ehtoja.

Tuen myöntänyt viranomainen voi määrätä tuen maksamisen lopetettavaksi taikka osittain tai kokonaan takaisin perittäväksi, jos:

1) tuen saaja ei ole noudattanut avustuspäätöksessä määrättyjä ehtoja;

2) sellaisen omaisuuden omistus- tai hallinto-oikeus, jonka hankkimiseen tuki on myönnetty, on luovutettu ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen maksamispäivästä taikka tuen saaja on lopettanut tuen kohteena olleen toiminnan tai supistanut sitä olennaisesti;

3) tuen saaja on joutunut ulosottotoimenpiteen kohteeksi, selvitystilaan, konkurssiin taikka yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausmenettelyn kohteeksi ja jollei tuen käyttötarkoituksesta muuta johdu;

4) perusrakenteen investointitukena maksetun tuen kohteena olevan toiminnan omistussuhteissa on tapahtunut viiden vuoden aikana avustuksen maksamispäivästä sellaisia olennaisia muutoksia, jotka vaikuttavat hankkeen luontee-

seen tai täytöntöönpanon edellytyksiin taikka hyödyttävät aiheettomasti jotakin yritystä tai julkista yhteisöä;

5) tuki tai sen osa on myönnetty tai maksettu väärin perustein.

21 §

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeus takaisinperintään

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä maakunnan liitolle rakennerahastovaroista ja niitä vastaavista valtion varoista maksetut varat tai yksinomaan valtion varoista maksetut varat tai niiden osan takaisin perittäväksi, jos maakunnan liitto on käyttänyt varat muuhun tarkoitukseen kuin ne on myönnetty tai on olennaisesti rikkonut varojen käyttämistä koskevia säännöksiä tai varojen osoittamispäätöksessä asetettuja ehtoja.

22 §

Euroopan yhteisön rakennerahastovarojen takaisinmaksu

Jos valtio on Euroopan yhteisön rakennerahastoja koskevaan lainsäädäntöön perustuvan jäsenvaltion vastuun perusteella velvollinen maksamaan Euroopan yhteisöjen komissiolle takaisin rakennerahastovaroja, työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä maakunnan liiton maksamaan valtiolle valtion komissiolle maksaman määrän täysimääräisenä kuluineen. Suoritus määrätään, jos varojen takaisinmaksu on johtunut maakunnan liiton menettelystä tai jos maakunnan liitto ohjelma-asiakirjan perusteella on suoraan vastuussa komissiolle varojen käytöstä.

23 §

Takaisinperittävän määrän korotus

Jos tuen saaja on menettänyt 20 §:n 1 momentissa säädettyllä tavalla, takaisinperittävää määrää voidaan korottaa enintään 20 prosentilla tai, jos mainitussa momentissa tarkoitettu menettely

on ollut erittäin törkeää, enintään 100 prosentilla.

24 §

Investointitukien enimmäismäärät

Yrityksille myönnettävien julkisten investointitukien enimmäismääristä säädetään valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetussa laissa (1336/2006).

25 §

Muutoksenhaku

Maakunnan liiton päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalaissa (365/1995) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valtionapuviranomaisena tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa siihen tyytymätön asianosainen hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaisa (586/1996) säädetään.

26 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2010.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn tukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun lääninhallituksen tai sosiaali- ja terveysministeriön ennen tämän lain voimaantuloa myöntämään tukeen noudatetaan tuen käytössä, maksamisessa ja käytön valvonnassa, palauttamisessa ja takaisinperinnässä sekä sitä koskevassa muutoksenhaussa tuen myöntämisaika-kohtana voimassa olleita säännöksiä sekä tuki-

päätöksessä asetettuja ehtoja. Toimivaltainen viranomaisena on maakunnan liitto.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

rakennerahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 29 päivänä joulukuuta 2006 annetun rakennerahastolain (1401/2006) 16—20 § sekä 21 §:n 1 momentin 6 ja 10 kohta,

muutetaan 1 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 1—3 momentti, 7 §, 9 §:n 1 momentti, 13 ja 14 §, 21 §:n 1 momentin johdantokappale, 25 §:n 2 momentti, 27—30 §, 32 §:n otsikko ja 1 momentti, 33 ja 34 §, 35 §:n 2 ja 4 momentti, 38 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 momentti, 41 §:n 1 momentti, 42 §, 44 §:n 3 momentti, 46 §:n 1 momentti, 54 §:n 1 momentti, 56 §:n 1 momentti, 57—60 §, 61 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 63 §:n 3 momentti, 64 §, 65 §:n 1 ja 2 momentti, 66 §:n 3 momentti ja 67 §:n 1 momentti sekä

lisätään lakiin uusi 29 a § seuraavasti:

1 §

Sovellettamisala

Alueiden kehittämistä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun ja toimeenpanton sekä suunnitelmien ja ohjelmien yhteensovittamiseen ja seurantaan sovelletaan, mitä alueiden kehittämisestä annetussa laissa (/) säädetään. Valtion talousarvioon otettuihin rakennerahastovaroihin sovelletaan valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988).

4 §

Kansallinen suunnitelma

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee yhteistyössä muiden ministeriöiden, maakunnan liittojen ja muiden rakennerahasto-ohjelmien laatimiseen osallistuvien yhteisöjen kanssa ohjelmakaudeksi kansallisen suunnitelman. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä komission kans-

sa. Suunnitelma sisältää ne seikat, joista säädetään Euroopan yhteisön lainsäädännössä.

6 §

Toimenpideohjelmien valmistelu

Aluekehitysrahastosta osarahoitettavien toimenpideohjelmien valmisteluun sovelletaan, mitä alueiden kehittämisestä annetussa laissa säädetään alueellisen rakennerahasto-ohjelman valmistelusta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmat valmistellaan yhteistyössä toimenpideohjelman toteuttamiseen osallistuvien jäsenvaltioiden kanssa. Muilta osin toimenpideohjelmien valmisteluun ja niiden muuttamiseen sovelletaan, mitä alueiden kehittämisestä annetussa laissa säädetään alueellisen rakennerahasto-ohjelman valmistelusta.

Sosiaalirahastosta osarahoitettavan toimenpideohjelman valmistelusta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Toimenpideohjelman alueellisen osion valmisteluun ja sen muuttamiseen sovelle-

taan, mitä alueellisen rakennerahasto-ohjelman valmistelusta säädetään alueiden kehittämisestä annetussa laissa. Toimenpideohjelman alueellisen osion valmistelusta vastaa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

7 §

Hallintoviranomainen

Hallintoviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö.

9 §

Välittävät toimielimet

Välittäviä toimielimiä ovat rakennerahastovaroja käyttävät ministeriöt, keskushallinnon virastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä maakunnan liitot. Välittäviä toimielimiä ovat myös valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitettu erityisrahoitusyhtiö ja muu vastaava valtion kokonaan tai osittain omistama yhtiö sekä muut viranomaiset tai laitokset, joille on siirretty hallinto- ja todentamisviranomaisen tehtäviä.

13 §

Todentamisviranomainen

Todentamisviranomaisena toimii työ- ja elinkeinoministeriö.

14 §

Todentamisviranomaisen tehtävät

Todentamisviranomainen hoitaa Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan sille kuuluvat tehtävät. Lisäksi todentamisviranomainen hoitaa hallinnoimaansa rakennerahasto-ohjelmaa koskevia kansallisia tehtäviä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Todentamisviranomais-tehtävä on erotettava 8 §:ssä tarkoitetusta hallintoviranomaistehtävästä siten, että viranomais-

ten toiminnan riippumattomuus voidaan varmistaa.

Välittävä toimielin toimittaa tuensaajien maksamien tukikelpoisten menojen perusteella tiedot menoilmoitusta varten toimenpideohjelman todentamisviranomaiselle ja samalla tiedoksi hallinnonalansa ministeriölle.

21 §

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

Alueiden kehittämisestä annetun lain 17 §:ssä tarkoitettu maakunnan yhteistyöryhmä:

25 §

Seurantakomiteat

Valtioneuvosto nimittää seurantakomitean jäsenet seurantakomiteaa asetettaessa. Työ- ja elinkeinoministeriö päättää vaihdoksista komitean kokoonpanossa. Seurantakomitean kokoonpanoon ja jäseniin sovelletaan, mitä niistä Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään. Seurantakomitea voi kutsua asiantuntijoita.

27 §

Hallintoviranomainen

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmassa hallintoviranomaisena on ohjelma-asiakirjassa nimetty viranomainen tai yhteisö. Suomalaisena hallintoviranomaisena voi olla maakunnan liitto tai eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä annetussa laissa (554/2009) tarkoitettu suomalainen yhtymä.

28 §

Hallintoviranomaisen tehtävät

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmassa hallintoviranomainen vastaa toimenpideohjelman hallinnoinnista ja täytäntöönpanosta moitteettoman varainhoidon

periaatteita noudattaen sekä hoitaa ne tehtävät, joista säädetään Euroopan yhteisön lainsäädännössä. Lisäksi suomalainen hallintoviranomainen hoitaa hallinnoimaansa rakennerahasto-ohjelmaa koskevia kansallisia tehtäviä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

29 §

Ensimmäisen tason valvojan nimeäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö nimeää ensimmäisen tason valvonnasta vastaavan valvojan Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmasta osarahoitettavan hankkeen suomalaiselle tuensaajalle menojen varmentamiseksi.

Valvojan tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja), Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT-tilintarkastaja) taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (HTM-tilintarkastaja), joka on riippumaton tuensaajasta. Valvojalla on oltava tehtävän hoitamiseen riittävä ammattitaito. Valvojaan sovelletaan hallintolakia, kielilakia ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sekä mitä vahingonkorvauslaissa säädetään julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta.

29 a §

Ensimmäisen tason valvojan tehtävät

Valvojan tehtäviin sovelletaan, mitä Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen ohjelmista osarahoitettujen hankkeiden menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden varmentamisesta.

Valvojalla on oikeus suorittaa tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä tuensaajaan kohdistuvia tarkastuksia. Valvojan oikeuksiin ja valvottavan velvollisuuksiin valvojan suorittaessa tehtävän edellyttämiä tarkastuksia sovelletaan 56 §:ää.

Valvoja voi päätöksellään valtuuttaa toisen riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöä koskevan tuensaajaan kohdistuvan 2 momentissa tarkoitetun tarkastuksen puolestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi suorittaa valvojaan kohdistuvia valvontaan liittyviä tarkastuksia sekä päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan tällaisen tarkastuksen puolestaan. Tilintarkastajasta on voimassa, mitä 50 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

30 §

Valtion vastinrahoituksesta vastaavat viranomaiset

Valtion vastinrahoituksesta toimintaohjelmille vastaavat työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi ne viranomaiset, joille ministeriö on jakanut valtion talousarviossa olevaa rakennerahastovaroja vastaavaa rahoitusosuutta.

32 §

Todentamisviranomainen

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmassa todentamisviranomaisena toimii ohjelma-asiakirjassa nimetty viranomainen tai yhteisö. Ohjelma-asiakirjassa nimetty suomalainen hallintoviranomainen toimii ohjelman todentamisviranomaisena.

33 §

Todentamisviranomaisen tehtävät

Todentamisviranomainen hoitaa Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan sille kuuluvat tehtävät. Lisäksi suomalainen todentamisviranomainen hoitaa hallinnoimaansa rakennerahasto-ohjelmaa koskevia kansallisia tehtäviä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

34 §

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeus antaa ohjeita

Työ- ja elinkeinoministeriö voi Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmassa antaa suomalaiselle hallinto- ja todentamisviranomaiselle rakennerahastovarojen käyttöä ja valvontaa koskevia ohjeita, jos Euroopan yhteisön lainsäädännössä hallinto- ja todentamisviranomaiselle säädettyjen velvoitteiden täyttäminen sitä välttämättä edellyttää. Ennen ohjeiden antamista on kuultava toimenpideohjelman hallinto- ja todentamisviranomaisista.

35 §

Hallintokomitea

Työ- ja elinkeinoministeriö nimittää hallintokomitean suomalaiset jäsenet. Hallintokomitea voi kutsua komiteaan asiantuntijoita. Hallintokomitea hyväksyy työskentelyään varten työjärjestyksen, jossa määrätään asian valmistelusta, esittelystä ja päätöksenteosta.

Siinä 1 momentissa tarkoitettua toimenpideohjelmaa koskevassa ohjelmatyössä ja niissä toimenpideohjelmissa, joita toteutetaan saamelaisien kotiseutualueella tai sen osalla, noudatetaan hallintokomitean työskentelyssä soveltuvien osin saamen kielilakia (1086/2003).

38 §

Tarkastusviranomainen

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmassa tarkastusviranomaisena toimii ohjelma-asiakirjassa nimetty viranomainen.

40 §

Tarkastajaryhmä

Edellä 38 §:ssä tarkoitettua tarkastusviranomaista avustaa sen tehtävien hoitamisessa tarkastajaryhmä, johon kuuluu edustaja kustakin toimenpideohjelmaan osallistuvasta jäsenvaltiosta. Tarkastajaryhmän suomalaisen jäsenen nimittää työ- ja elinkeinoministeriö. Tarkastajaryhmä laatii työskentelyään varten työjärjestyksen. Tarkastajaryhmän puheenjohtajan tehtävästä vastaa tarkastusviranomainen.

41 §

Seurantakomiteat

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen kussakin toimenpideohjelmassa on seurantakomitea, jonka asettamisesta ja kokoonpanosta sopivat ohjelmaan osallistuvat jäsenvaltiot. Seurantakomitean suomalaisten jäsenten nimittämiseen sovelletaan, mitä 25 §:n 2 momentissa säädetään.

42 §

Eräät täytäntöönpanojärjestelyt

Työ- ja elinkeinoministeriö voi asioissa, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan tai ole muutoin merkitykseltään huomattavia taikka jotka eivät muutoin vaadi eduskunnan suostumusta, tarvittaessa yhteisymmärryksessä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmiä rahoittavien viranomaisten kanssa sopia tavanomaisina pidettävistä rakennerahasto-ohjelman hallinnointitehtävien täytäntöönpanoa koskevista tarpeellisista järjestelyistä Euroopan yhteisöjen komission, muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmiä hoitavien viranomaisten tai jäsenvaltioiden tällaisia tehtäviä hoitavien tahojen kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa tarvittaessa yhteisymmärryksessä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpide-

ohjelmia rahoittavien viranomaisten kanssa sopia myös sellaisista täytäntöönpanojärjestelyistä, joita Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelman ja Euroopan unionin ulkopuolella toteutettavan Euroopan yhteisön rahoittaman ohjelman tekninen yhteensovittaminen edellyttää.

Suomalainen hallinto- ja todentamisviranomaislain voi asioissa, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan tai ole muutoin merkitykseltään huomattavia taikka eivät muutoin vaadi eduskunnan suostumusta, tarvittaessa yhteisymmärryksessä hallinnoimaansa toimenpideohjelmaa rahoittavien viranomaisten kanssa sopia Euroopan yhteisön lainsäädännön edellyttämistä rakennerahasto-ohjelman hallinnointitehtävien täytäntöönpanoa koskevista tarpeellisista järjestelyistä ohjelmaan osallistuvien muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden asianomaisten viranomaisten tai jäsenvaltioiden tällaisia tehtäviä hoitavien tahojen kanssa.

44 §

Rahoituksen myöntäminen ja siihen liittyvät tehtävät

Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen rakennerahasto-ohjelmissa on sen lisäksi, mitä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädetään, rakennerahastovaroja myöntävän maakunnan liiton tehtävänä myöntää toimeen rakennerahastojen rahoitusosuus kansallisen lainsäädännön, Euroopan yhteisön lainsäädännön ja rakennerahasto-ohjelman mukaan ottaen huomioon hallintokomitean 36 §:n 2 momentissa tarkoitettu lausunto ja kansallista rahoitusosuutta koskeva päätös sekä vastata toimien valvonnasta ja tarkastuksesta sekä varojen takaisinperinnästä. Rahoitusta koskeva hakemus tulee vireille, kun 37 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen sihteeristö on vastaanottanut hakemuksen.

46 §

Takaisinperintää koskevat ilmoitukset ja toimenpiteet

Välittävät toimet ilmoittavat todentamisviranomaiselle ja hallinnonalaansa ministeriölle Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisesti sääntöjenvastaisuuksista, takaisinperintää koskevista ja muista toimenpiteistä, joihin todettujen virheellisyyksien oikaisemiseksi on ryhdytty. Jos virheellisyyden laatu ja laajuus huomioon ottaen tarvittaviin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty, todentamisviranomaislain voi velvoittaa maakunnan liittoa, hallintoviranomaista tai asianomaista ministeriötä ryhtymään toimenpiteisiin, joilla virheellisyys voidaan oikaista tai sen toistuminen estää. Todentamisviranomaislain voi tarvittaessa asettaa maakunnan liitolle, hallintoviranomaiselle tai asianomaiselle ministeriölle määräajan, jossa sen tulee ryhtyä toimenpiteisiin.

54 §

Tietojen saanti

Hallintoviranomaisella, todentamisviranomaisella ja tarkastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada välittävänä toimielimenä toimivalta viranomaiselta tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset rakennerahastovarojen käytöstä sekä ohjelman tai hankkeen toteutuksesta ja tarkastuksesta. Rakennerahasto-ohjelmia toteuttavilla ministeriöillä on sama oikeus saada tietoja hallintoviranomaiselta, todentamisviranomaiselta ja oman hallinnonalaansa välittäviltä toimielimiltä.

56 §

Tarkastusta suorittavan henkilön oikeudet ja tarkastettavan velvollisuudet

Edellä 29 a, 40 ja 50—52 §:ssä tarkoitettun tarkastuksen suorittamiseksi tarkastettava on velvollinen ilman aiheetonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastajalle kaikki tarvittavat

tiliasiakirjat sekä muun rakennerahastovarojen ja vastaavan kansallisen rahoitusosuuden käyttöön liittyvän aineiston samoin kuin muutoinkin avustamaan tarkastuksessa.

— — — — —
57 §

Virka-apu

Poliisin, tulliviranomaisen ja veroviranomaisen on korvauksetta annettava 29 a §:n 4 momentissa, 40 ja 50—52 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittamiseksi tarpeellista virka-apua.

58 §

Tarkastusviranomaisen tarkastusoikeus

Tarkastusviranomaisella on Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmasa oikeus suorittaa rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä hallintoviranomaiseen, todentamisviranomaiseen, 30 §:ssä tarkoitettuihin viranomaisiin sekä tuensaajiin kohdistuvia tarkastuksia. Yksittäistä hanketta tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee toimea ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan siinä laajuudessa kuin Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään.

Tarkastusviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöä koskevan hallintoviranomaiseen, todentamisviranomaiseen, 30 §:ssä tarkoitettuun viranomaiseen ja tuensaajaan kohdistuvan tarkastuksen puolestaan. Tilintarkastajasta on voimassa, mitä 50 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

59 §

Hallintoviranomaisen tarkastusoikeus

Hallintoviranomaisella on oikeus suorittaa hallinnoimassaan Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen rakennerahasto-ohjelmassa käytettävien rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä 30 §:ssä tarkoitettuihin viranomaisiin sekä

tuensaajiin kohdistuvia tehtävien hoidon kannalta tarpeellisia tarkastuksia.

Hallintoviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan 1 momentissa tarkoitetun tarkastuksen puolestaan. Tilintarkastajasta on voimassa, mitä 50 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

60 §

Todentamisviranomaisen tarkastusoikeus

Todentamisviranomainen voi suorittaa rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä hallintoviranomaiseen, 30 §:ssä tarkoitettuihin viranomaisiin ja tuensaajiin kohdistuvia tehtävien hoidon kannalta tarpeellisia tarkastuksia.

Todentamisviranomainen voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöä koskevan 30 §:ssä tarkoitettuun viranomaiseen ja tuensaajaan kohdistuvan 1 momentissa tarkoitetun tarkastuksen puolestaan. Tilintarkastajasta on voimassa, mitä 50 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

61 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriö voi suorittaa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen toimenpideohjelmissa rakennerahastovarojen käyttöön liittyviä tarkastuksia 30 §:ssä tarkoitettuihin viranomaisiin, tuensaajiin ja hallinto- ja todentamisviranomaiseen. Yksittäistä toimea tarkastettaessa tarkastusoikeus koskee toimea ja sen rahoitusta kokonaisuudessaan siinä laajuudessa kuin Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetään.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi päätöksellään valtuuttaa toisen viranomaisen tai riippumattoman tilintarkastajan suorittamaan rakennerahastovarojen käyttöä koskevan 30 §:ssä tarkoitettuun viranomaiseen ja tuensaajaan kohdistuvan 1 momentissa tarkoitetun tarkastuksen puoles-

taan. Tilintarkastajasta on voimassa, mitä 50 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

63 §

Tietojen saanti ja niiden luovuttaminen

Hallinto-, todentamis- ja tarkastusviranomaiset ovat velvollisia antamaan tiedoksi työ- ja elinkeinoministeriölle Euroopan yhteisöjen komissiota varten Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädettyjä tehtäviä hoitaessaan laatimansa kertomukset.

64 §

Toimivallan siirto rakennerahastoasioissa

Opetusministeriö voi siirtää 44 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä toimivaltaansa Opetushallitukselle, Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskukselle CIMO:lle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä maakunnan liitoille. Opetusministeriö voi siirtää niille myös toimivaltaansa rakennerahastotoimintaan liittyvissä toimielimissä. Toimivallan siirtämisestä säädetään opetusministeriön asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi siirtää 44 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä toimivaltaansa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä maakunnan liitoille. Toimivallan siirtämisestä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

65 §

Rakennerahasto-ohjelmien seurannan tietojärjestelmä

Kansallisissa ohjelmissa on rakennerahastovarojen seurantaa sekä hallintoviranomaisen, todentamisviranomaisen, tarkastusviranomaisen ja välittävien toimielinten tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämä mainittujen viranomaisten ja toimielinten yhteiseen käyttöön tar-

koitettu seurantarekisteri. Rekisteriin merkitään sen käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot tuen hakijasta, tuen kohteesta, tukea koskevasta päätöksestä, tuen maksatuksesta ja vaikutuksista sekä suoritetuista varmuuksista ja tarkastuksista. Tietojärjestelmä sisältää lisäksi Euroopan yhteisön lainsäädännössä edellytetyt toimenpideohjelmia, niiden hallinnointia, seurantaa ja valvontaa koskevat tiedot. Rekisteriin merkittyjen tietojen virheettömyydestä vastaa se viranomainen tai toimielin, joka on tehnyt merkinnät.

Jäsenvaltioiden välisessä ohjelmassa suomalainen hallintoviranomainen ylläpitää rahoitettavia hankkeita koskevaa rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan hallinto-, todentamis- ja tarkastusviranomaisen tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen kannalta tarpeelliset 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Hallintoviranomainen vastaa seurantarekisteriin toimitettavien 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tallentamisesta. Niissä ohjelmissa, joissa rakennerahastovaroja myöntävä viranomainen on muu kuin Suomen viranomainen, tulee seurata erikseen kansallisen julkisen rahoituksen myöntämistä.

66 §

Valtion takautumisoikeuteen perustuva maksusuoritukseen velvoittaminen

Jäsenvaltioiden välisissä ohjelmissa 1 momentissa tarkoitettu takautumisoikeuteen perustuva suoritus maksetaan kuitenkin ohjelman todentamisviranomaiselle, joka on velvollinen maksamaan tämän suorituksen viipymättä valtiolle. Työ- ja elinkeinoministeriö voi päätöksellään velvoittaa suomalaisen todentamisviranomaisen suorittamaan valtiolle sen komissiolle maksaman määrän täysimääräisenä kuluineen. Suoritus määrätään, jos varojen takaisinmaksu on johtunut suoritukseen velvoitettavan virheellisestä menettelystä tai jos suoritukseen velvoitettava on Euroopan yhteisöjen komission päätöksen perusteella suoraan vastuussa komissiolle varojen käytöstä.

67 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitetun hallintoviranomaisen, todentamisviranomaisen ja seurantakomitean sekä työ- ja elinkeinoministeriön 66 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin

hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2010.

Laki

ulkorajayhteistyön hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkorajayhteistyön hallinnosta 18 päivänä heinäkuuta 2008 annetun lain (500/2008) 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentti ja 14 § seuraavasti:

11 §

Rahoituksen myöntäminen ja siihen liittyvät tehtävät

Maakunnan liiton 1 momentin nojalla myöntämään tukeen sovelletaan, mitä eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (/) ja jäljempänä tässä laissa tuen myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta, tarkastuksesta ja takaisinperinnästä säädetään. Sen lisäksi tukeen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei laista eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta tai jäljempänä tästä laista tai Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.

12 §

Tuen käyttöön, määrään, hakemiseen ja myöntämiseen sovellettavat säännökset

Hyväksyttäviin kustannuksiin sekä tuen käyttöön, määrään, hakemiseen ja myöntämiseen sovelletaan, mitä eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 6 §:n 1 momentissa, 7 §:n 1 ja 2 momentissa, 10 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 ja 2 momentissa, 13 §:n 1 ja 2 momentissa, 14 §:n 2 momentissa ja 15 §:ssä säädetään. Tukea haetaan ohjelman yhteiseltä hallintoviranomaiselta.

14 §

Takaisinperintä

Tuen takaisinperintään sovelletaan, mitä eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 20 §:ssä ja Euroopan yhteisön lainsäädännössä asiasta säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriön oikeudesta periä takaisin yhteiselle hallintoviranomaiselle maksetut varat on voimassa, mitä eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja

hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 21 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2010.

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 20 päivänä marraskuuta 2009 annetun lain (897/2009) 22 § seuraavasti:

22 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2010.

Yhteistyö maakunnan liittojen ja kuntien kanssa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus osallistuu alueiden kehittämisestä annetussa laissa (/) tarkoitettuun kehittämistyöhön.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2009